

MĚSTSKÝ ÚŘAD TIŠNOV
nám. Míru 346, 666 19 Tišnov

Odbor územního plánování

Spis. zn. S-MUTI 32604/2016/OÚP-P/6
Oprávněná úřední osoba: Bc. E. Patloková

V Tišnově dne 6. února 2017

Římskokatolická farnost Doubravník, IČ 48899267, Doubravník 34, 592 61 Doubravník, kterou na základě plné moci zastupuje
STABIL spol. s r.o., IČ 60727012, Hlinky 142c, 603 00 Brno

ROZHODNUTÍ

Městský úřad Tišnov, odbor územního plánování, agenda památkové péče, jako věcně a místně příslušný správní orgán podle ustanovení § 64 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění, jako věcně příslušný správní orgán podle ustanovení § 10 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, v platném znění, (dále jen „správní řád“) a § 14 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, a jako místně příslušný správní orgán dle § 11 správního řádu, provedl řízení ve věci vydání závazného stanoviska k restaurátorskému záměru na restaurování kamenných prvků kostela v rámci projektu „Revitalizace kostela Povýšení sv. Kříže“ na základě žádosti, kterou podal zplnomocněný zástupce majitele objektu **Římskokatolické farnosti Doubravník, IČ 48899267**, se sídlem **Doubravník 34, 592 61 Doubravník, společnost STABIL spol. s r.o., IČ 60727012**, se sídlem **Hlinky 142c, 603 00 Brno**. Žádost byla na Městský úřad Tišnov doručena dne 28. 12. 2016. V souladu s ustanovením § 14 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění,

vydává

k restaurátorskému záměru na restaurování kamenných prvků kostela v rámci projektu „Revitalizace kostela Povýšení sv. Kříže“, objektu bez čp/če v městysi Doubravník, kulturní památky r. č. 34766/7-4018, na pozemku parc. č. st. 53 v k. ú. Doubravník,

ZÁVAZNÉ STANOVISKO č. 42/2016.

Restaurování kamenných prvků kostela Povýšení sv. Kříže, objektu bez čp/če v městysi Doubravník, kulturní památky r. č. 34766/7- 4018, na pozemku parc. č. st. 53 v k. ú. Doubravník, **je dle předloženého restaurátorského záměru, který zpracoval Přemysl Blažík, Hraničky 2, 664 41 Troubsko, v rámci projektu „Revitalizace kostela Povýšení sv. Kříže“**, který zpracoval **STABIL spol. s r.o., Hlinky 142c, 603 00 Brno, Ing. Petr Daniel**, a v souladu s ustanovením §14 odst. 3 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, **přípustné za splnění následujících podmínek**, stanovených v souladu s § 9 vyhlášky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění:

1. Vlastník zajistí:
 - aby práce na restaurování kamenných architektonických a uměleckořemeslných prvků byly provedeny držitelem povolení Ministerstva kultury ČR pro restaurování uměleckořemeslných děl z kamene,
 - aby v případě, že práce bude provádět více restaurátorů s příslušným povolením, byly pro stejné situace (materiály, stupeň poškození apod.), všemi aktéry použity totožné restaurátorské materiály a technologie, včetně jejich totožného výrobce,
 - aby práce v jejich průběhu byly řádně dokumentovány.
2. Po lokální demontáži dlažby v interiéru kostela přizve vlastník odborného pracovníka Oddělení specialistů - archeologie k posouzení nálezové situace a upřesnění dalších kroků.

3. Vlastník bude v průběhu prací svolávat kontrolní dny, na které pozve zástupce orgánu státní památkové péče, zástupce NPÚ ú.o.p. v Brně a dodavatele prací.
4. Po ukončení prací svolá vlastník závěrečný kontrolní den za účelem předání prací, na který pozve zástupce orgánu státní památkové péče, zástupce NPÚ ú.o.p. v Brně a dodavatele prací.
5. Vlastník zajistí, aby na závěrečném kontrolním dnu restaurátor předal vlastníkově a zástupci NPÚ ú.o.p. v Brně originál závěrečné restaurátorské zprávy.

Odůvodnění:

Správní řízení bylo zahájeno na základě žádosti, kterou podal zplnomocněný zástupce majitele objektu Římskokatolické farnosti Doubravník, IČ 48899267, se sídlem Doubravník 34, 592 61 Doubravník, společnost STABIL spol. s r.o., IČ 60727012, se sídlem Hlinky 142c, 603 00 Brno. Žádost byla na Městský úřad Tišnov doručena dne 28. 12. 2016.

Dne 3. 1. 2017 byl požádán Národní památkový ústav, územní odborné pracoviště v Brně, o vyjádření k žádosti, a to ve smyslu § 14 odst. 6 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění. Vyjádření odborného pracovníka Mgr. Matulíkové, č. j. NPÚ - 371/750/2017/S ze dne 19. 1. 2017, bylo doručeno na Městský úřad Tišnov dne 27. 1. 2017 a bylo jedním z podkladů k vydání tohoto závazného stanoviska.

Dne 30. 1. 2017 vyzval Městský úřad Tišnov, odbor územního plánování, agenda památkové péče, žadatele, aby se dostavil a vyjádřil se k podkladům pro vydání závazného stanoviska. Dne 30. 1. 2017 se Ing. Petr Daniel, jednatel společnosti STABIL, spol. s r. o., která na základě plné moci zastupuje vlastníka objektu, seznámil s podklady pro vydání závazného stanoviska v této věci a nepožadoval se k nim vyjádřit.

Areál kostela Povýšení sv. Kříže s farou je nemovitou kulturní památkou a patří k nejhodnotnějším objektům městyse Doubravník. Náleží k významnému fondu monumentálních středověkých staveb na Moravě. Byl postaven jako rodinné pohřebiště pánů z Pernštejna a jeho velikost měla odpovídat významu mocného moravského rodu. Kostel byl založen v místě raně středověké svatyně, kde byli pohřbíváni nejvýznamnější členové rodu po celé období 15. stol. Za Jana z Pernštejna byla založena stavba nového kostela, která svou velkolepostí měla odpovídat vrcholnému společenskému postavení stavebníka. Nový kostel byl založen jako mohutná trojlodní halová stavba, která nese znaky gotiky a renesance. Použití bílého nedvědického mramoru na celou stavbu je pro sakrální stavbu v České republice unikátní. V r. 1867 byla ke kostelu přistavěna pohřební novogotická kaple Mitrovských z Nemyšle. Stavba kostela tak monumentálního rázu je pro venkov neprosto netypická.

Kostel z let 1535 – 1583 byl postaven na obdélném půdorysu jako trojlodní halová stavba s polygonálním závěrem, krytá vysokou sedlovou střechou, ze západní strany s věží krytou barokní bání. Hrobka Mitrovských byla přistavěna ze severní strany v r. 1867.

Restaurátorský záměr na restaurování kamenných prvků je součástí komplexní projektové dokumentace „Revitalizace kostela Povýšení sv. Kříže, Doubravník parc. č. st. 53., část E. Restaurátorské záměry, stupeň dokumentace pro stavební povolení, z prosince 2016, jehož zpracovatelem je STABIL, projekce a realizace staveb, Hlinky 142c, 603 00 Brno. Zodpovědným projektantem je Ing. Petr Daniel.“ Navržený postup prací v tomto restaurátorském záměru včetně podmínek tohoto závazného stanoviska bude zpracován do prováděcí projektové dokumentace, která bude předložena k vydání závazného stanoviska.

Předmětem restaurování jsou kamenné prvky exteriéru a interiéru kostela Povýšení sv. Kříže, a to konkrétně:

Lod', exteriér: Opěrné pilíře (16 ks), stříšky opěráků (16 ks), tříčlanková korunní římsa (112 bm), římsa soklu 178 bm), kordonová římsa věže (59 bm), ostění okének věže (9 ks), kamenné armování nároží věže, architektura vstupního portálu s dekorativní výzdobou, portál vstupu do věže, pasy přes vrchol štítové zdi (krycí pasy, stříšky a římsa štítové zdi), ostění oken lodi (10 ks) podokenní římsy (13 ks), kamenný portál, jihovýchodního bočního průčelí, profilovaný segmentový oblouk bývalého hlavního vstupu nad současným bočním vstupem

Lod', interiér: dlažba lodě předsíně a presbytáře

Sakristie, exteriér: soklová římsa sakristie (22 bm), armování nároží sakristie (v. 4,9 m) ostění portálu vstupu.

Sakristie, interiér: dlažba sakristie

Hrobka Mitrovských, exteriér: opěrné pilíře hrobky (11ks), soklový obklad (70,5 bm), profilovaná římsa (51,8 bm), rosetová okna (2 ks), okna s lomeným obloukem (2 ks), armování nároží (v. 4,6 m), profilovaná korunní římsa (28,3 m), kruhové okno.

Hrobka Mitrovských, interiér: portál vstupu do kaple, schodiště vstupu do kaple, schodiště oltáře, profilované polosloupky 4 ks, portály vstupů do hrobky (2 ks) dlažba kaple, pamětní deska, kropenka. Dlažba v hrobce, sokl pódia, krycí deska pódia.

V případě výše uvedených architektonických prvků se jedná o nedílnou součást kulturní památky ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění.

Stav kamenných prvků vyžaduje odborné ošetření zaměřené zejména na pozastavení probíhajících degradačních procesů a zvýšení prezentační hodnoty. Na základě provedeného průzkumu byl specifikován rozsah a charakter poškození, cituji: „**1. opěrné pilíře:** Povrch kamenných bloků je se stopami po nástrojích, ve spodních partiích a v místech zadržování vody (okapnice říms, hrany bloků) lze pozorovat devastaci hmot, byť tato místa nejsou plošně nijak velká, dochází zde k oddělování krystalků v důsledku opakovaných mrazových cyklů, ač vyplavování a působení chemických vlivů jistě hraje také svou roli. Největší mírou je to na spodním stupni opěráků a na římsách. Z čelní strany opěráků jsou plochy s krustami, začínajícími pod římsou. Platí zde, že výše jsou krusty plošným rozsahem menší a také jsou vrstvy méně mocné než níže. Dále docházelo a dochází k odloupenutí kamene v místech spár, tato poškození jsou plošná bez ohledu na umístění. Původní spárování vápennou maltou bylo v minulosti nahrazeno tvrdou maltou cementovou, která byla užita i k zaplnění poškození hran a případných vad kamene. V důsledku toho dochází časem k oddělení tvrdé výplně a tenkými spárami proniká mezi kámen a maltu voda, což v důsledku znamená zavlhávání kamene a vhodné prostředí pro tvorbu řas. Po odstranění cementové spáry cca do hloubky 1 cm byly nalezeny zbytky původní malty, ovšem také místa, kde je spára prázdná do větší hloubky. Po odloupenutí plošných doplňků se na povrchu kamene objevují řasy. Ve spárách se také zachycují rostliny, zpravidla v trsu. **2. stříšky opěráků:** Podobně jako na opěrácích samotných dochází zde ke korozi kamene a to na koncích profilací a rozích bloků. Pod profilací se udržují vrstvy černých odumřelých řas a lišejníků. Místně dochází k úbytku hmot kamene a to hlavně na hranách spár, nejvíce v poslední (nejnižší) spáře. Zde je také míra doplňků cementovou maltou největší. Na místech dešťového stínu, tj. pod korunní římsou jsou ve větší míře krusty. Na opěráku č. 12 je středový blok stříšky vysunut. **3. korunní římsa:** Tento prvek je chráněn přesahem střechy, proto je z většiny zachovalý, jsou zde dobře patrné stopy po opracování a také zbytky originální barevné úpravy. Povrch kamene je zaprášený, s obvyklými depozity z povětrnosti. Výjimku tvoří část pod štítem střechy na JZ, kde je římsa začernalá a pokrytá mechy a lišejníky. Spáry jsou opět vyplněny nevhodnou cementovou maltou. Místně lze nalézt poškození v důsledku vad kamene. **4. římsa soklu:** Vzhledem k stálému zavlhčení zemní vlhkostí (absence hydroizolace) je sokl a římsa soklu nejpoškozenějším kamenným prvkem. Kombinací působení mrazových cyklů, vyplavování, napadení řasami a lišejníky a mechanickým způsobem dochází k hmotovým úbytkům a hloubkové korozi. Nevhodná profilace, kdy horní obloun římsy je skloněn směrem dovnitř, a vytváří tak žlábek, v kterém se zadržuje dešťová voda prosakující kamenem, je také důvodem oddělování krystalů na oblounu a koncích profilace. Nejvíce napadená biovlivly je římsa na SV. Plochy říms jsou prakticky překryty vrstvou řas od V na Z. Spáry jsou opět zaplněny nevhodnou cementovou maltou, místně jsou z ní provedeny i hmotové doplňky, zpravidla beztvaré a kámen je maltou přetažen „do ztracena“. Na soklu v místě opěráků č. VIII. byla po okartáčování nalezena místa, kde je povrch kamene narušen zřejmě naleptáním, snad v důsledku pokusu o očištění povrchu v minulosti. **5. Věž:** 5.1. kordonová římsa věže – povrch římsy je v dešťových stínech překryt krustami, na plochách jsou usazeny řasy a lišejníky. Hrany v místech zešíkmení jsou místy odlomené, hlavně ve spárách, které jsou buďto zaplněné cementovou maltou, nebo prázdné. 5. 2. okénka věže – kromě obvyklých depozitů a spárování oken jsou okna ve velmi dobrém stavu. 5. 3. armování rohů – na plochách jsou obvyklé depozity, spáry a doplňky chybějících hmot jsou provedeny v cementové maltě. 5. 4. vstupní portál – povrch je poměrně čistý, portál byl v minulosti opravován. Do úrovně první římsy je chybějící hmota doplněna epoxidovými tmely, které zežloutly, nad římsou jsou doplňky cementové. Nad úrovní druhé římsy jsou patrné krusty. Nad úrovní terénu pod patkami jsou místa doplněná maltou. 5. 5. portál vstupu do věže – povrch pokrytý krustami, zvláště pak vpravo nahoře, kde se v důsledku krust odlupují vrstvičky kamene. Na překladu stopy čar hlínkou, snad iluzivní kvádrování? Spáry jsou zaplněné cementovou maltou. Na prahu je odlomený

roh. 5. 6. podokeník okénka se zvonem – jen depozity z povětrnosti. **6. pasy přes vrchol štítové zdi:** Dochází zde ke korozi kamene a to na koncích profilací a rozích bloků. Pod profilací z čela římsy se udržují vrstvy černých odumřelých řas a lišejníků. Chybějící hmoty jsou v největší míře opět ve spárách, z většiny jsou zaplněny cementovou maltou. Krusty jsou nejsilnější v místě styku s korunní římsou. **7. Okna:** Na kameni jsou výborně zachovány stopy po opracování, na většině povrchů nejsou krusty. V lomeném oblouku jsou patrné drobné statické posuny, většinou ve vrcholu (č. 12 je klenák viditelně pokleslý). Spáry jsou opět zaplněny druhotně cementovou maltou, místy jen cementem, některé jsou však i prázdné. Touto maltou jsou opraveny i praskliny v kameni a nahrazeny chybějící hmoty. Ve spárách stojek jsou viditelné rzivé stopy v důsledku do spár umístěných železných kotev, zřejmě původně určených k zachycení sítí. **8. Podokeníky:** Povrch pokrytý řasami a lišejníky, místy se stopami kapek barev po nátěrech okenních rámců. Hrany a okapnice jsou často odlomené, spáry a chybějící hmoty jsou nahrazeny cementovou maltou. **9. SZ portál:** Portál je dobře chráněn proti povětrnosti, proto je velmi zachovalý. Povrch je spíše zaprášen, vlevo dole je uražená hrana profilace. Spáry jsou vyplněny cementovou maltou. **10. oblouk nad bočním vchodem:** Kámen je díky umístění pod oplechovanou hranou zachovalý, se stopami po opracování a se zachovalou barevnou úpravou. Povrch je zaprášený, v místech kondenzace vody a jejího stékání na koncích oblouku je povrch mírně zvětralý se stopami krust. Hrany jsou na několika místech uražené. **Sakristie 11. sokl sakristie** - stav odpovídá stavu soklu kostela. V místech vstupu do sakristie je sokl přerušen, vzhledem k předpokladu, že otvor byl proveden dodatečně je soklová římsa necitlivě upravena, tj. chybí jí obrat. **12. armování** – na plochách jsou obvyklé depozity, spáry a doplňky chybějících hmot jsou provedeny v cementové maltě. **13. okna sakristie** – povrch pokrytý obvyklými depozity, spáry a doplňky chybějících hmot jsou provedeny v cementové maltě. Podokeník je silně napadené řasami, se stopami barev po nátěrech mříží, ostění mají stopy po rzi. **14. ostění portálu vstupu** – povrch čistý, ve spárách opět cementová malta. Práh je mírně prošlapaný a napadený řasami. Schody do sakristie jsou nepůvodní, pokleslé a rozdělené. **Hrobka. 15. opěrné pilíře hrobky** – bloky kamene jsou s minimálními stopami zvětřování, byť mechanicky poškozené, vzhledem k svému umístění (severní strana) je překrytí povrchů řasami časté (zvláště směrem k sakristii, jakož i mírné krusty jsou ve větších plochách. Naopak silná vrstva krust je ve výžlabku stříšky opěráků. Mechanická poškození jsou zpravidla ve spárách (důsledky pohybu stavby a v kombinaci s vadami kamene). Část hlavice opěráku č. 6 chybí. Spáry jsou dožilé a téměř v lici chybí. **16. sokl hrobky** – povrch překryt řasami a lišejníky, místně začernalý, s drobnými poškozeními ve spárách a hranách. Spáry opět dožilé a chybí. **17. římsa hrobky** – pokrytá povětrnostními depozity, místy s krustami. Spáry opět chybí. **18. rozetová okna** – povrch zachovaný, se stopami po opracování, místy odlomené hrany ve spárách. V profilaci mírné stíny krust. Opuková kružba ve hranách zvětřalá. Spáry dožilé a chybí. **19. lomená okna** - pokrytá povětrnostními depozity, místy s krustami. Spáry chybí. **20. armování rohů** – na plochách jsou obvyklé depozity, spáry jsou dožilé a chybí. **21. římsa** – pokrytá v téměř celém rozsahu řasami a krustami. Spáry opět chybí. **22. kruhové okno** – povrch lehce znečištěný, bez spár, spodní část má několik prasklin, část kamene směrem do okenního otvoru chybí. **Interiér kaple. 23. Portál vstupu do kaple** – povrch zaprášený, spáry místy prázdné. **24. schodiště vstupu do kaple** – schodiště je zachovalé, neprošlapané, s drobnými oděrkami mechanického poškození, spáry jsou zachovalé. Povrch je ušpiněn, na podstupnicích místně nevelké výkvěty ze zemní vlhkosti. **25. schodiště oltáře** - zachovalé, povrchově znečištěné. **26. profilované polosloupy** – zachovalé, povrchově znečištěné. **27. portály vstupu do hrobky** - zachovalé, povrchově znečištěné. **28. dlažba kaple 40 m²** – dlažba je zachovalá, drobné zlomy v plochách, znečištěné spáry. **29. pamětní deska** – povrch desky zaprášený, v levém spodním rohu vada kamene. Stříbření písma je zčernalé a místně chybí. **30. kropenka** – zachovalé, povrchově znečištěné. **Hrobka** - obchází ze tří stran kapli. **31. dlažba** – povrchově znečištěná, s projevy zavlhávání zemní vlhkostí a tedy i mírným zasolením, spáry jsou zachovalé. **32. sokl pódia** – s minimálním poškozením, povrchově znečištěná, s projevy zavlhávání zemní vlhkostí a tedy i mírným zasolením, spáry jsou zachovalé. **33. pódium** – povrch opukových dlaždic je zvětralý, byť ne ve velké míře. Povrchově je znečištěný, spárování zachovalé. **Dlažba interiéru kostela.** Dlažba předsíně - povrchově znečištěná, mírně prošlapaná, drobná poškození. Dlažba lodě – v prostoru za vstupem jsou poškozené dlaždice (cca 8 m²), a to jak zlomy, tak odlomenými hranami a rohy, občas vyspravované maltou. V lodi jsou místa, kde je dlažba propadená (např. středová ulička mezi lavicemi vlevo cca 4 m²). Jinak jsou dlaždice zachovalé, bez spárování. Dlažba presbytáře – dlažba má mírná poškození odlomenými rohy a několik dlaždic je zlomených. V daleko větší míře je zde dlažba propadlá (nejvíce pravá strana za zábradlím), ovšem tyto propadliny jsou, byť mírnější, po celé ploše presbytáře. Dlažba je bez spár. Dlažba sakristie – dlažba je zachovalá, bez viditelných větších poškození, s drobnými odlomky hran a rohů. Vyspárováno vápennou maltou.“ Obecně lze konstatovat, že míra narušení souvisí s umístěním a exponovaností prvků a činností klimatických

vlivů.

Jednotlivé technologické kroky a postupy byly navrženy na základě průzkumů, zkoušek čištění a po konzultaci s technologem. Postup prací u jednotlivých kamenných architektonických prvků je následující, cituji:

„Vzhledem k stavu památky bude provedení zásahu spíše konzervační, se snahou o zachování „dotýkanosti“ díla, bez nutnosti doplnit hmoty za každou cenu. V rámci doplňování hmot bude upřednostňována technická stránka věci (zaplňování dutin a ploch zadržujících vodu) a výrazovost, kdy dojde k doplnění hran profilací. U vědomí toho, že přístup restaurátora je subjektivní, je nutná permanentní zpětná vazba na památkový dozor. Obecně lze postup rozdělit na několik fází:

1. odstranění nevhodných doplňků a vyčištění spár (100%)
2. odstranění krust a očištění povrchů
3. zásah biocidem
4. doplnění hmot
5. spárování

Exteriér lodi:

1. opěrné pilíře – Především je nutné provést odstranění doplňků a spár cementovou maltou. Při vysekávání spár dlátem hrozí nebezpečí odlomení kamene, a proto budou spáry nejprve narušeny proříznutím tenkým diamantovým kotoučem a teprve poté budou zbytky malt odsekávány směrem do spáry. Odstraňování doplňků bude mechanické, špičákem a to vždy do středu doplňku. Po odstranění nevhodných doplňků budou provedeny zábaly hydrogenuhlíčanem amonným $(\text{NH}_4)_2\text{CO}_3$ v buničině. Zábaly budou provedeny na místech krust, tedy převážně z čela opěráku, ostatní povrch bude omyt vodou se saponátem. Dojde k ošetření vhodným biocidem, případně roztokem peroxidu vodíku a čpavkové vody. V místech, kde se oddělují jednotlivá zrna, nejčastěji na hranách, lze zachytit hmotu Paraloidem B72. Doplňky hmot budou prováděny minerálním tmelem a to tak, aby se nenarušil výraz časem opracovaného kamene, ale zároveň tak, aby se minimalizovala možnost dalšího narušování povětrností. Budou zaplněna místa, kde se může zadržovat voda, budou doplněny hrany okapnic. Tyto doplňky budou probarveny ve hmotě. Zaplnění spár bude provedeno vápennou maltou do líce kamene a to až do hloubky původní malty tak, aby nezůstávaly dutiny.

2. stříšky opěráků – Bude nutno prověřit případné posuny bloků, minimálně na č. XII dojde k demontáži a zpětnému osazení. Dále postup odpovídá ošetření opěrných pilířů, bude tedy probíhat odstranění doplňků, očištění povrchů, biosanace a doplnění hmot, které zde bude ve vyšší míře zohledňovat reprofilaci a to také pro řádnou funkci okapních nosů. Dále bude plocha stříšek kryta olověným plechem $\varnothing$ 1 mm, který bude překrývat svislé hrany 1 cm a nebude lepen, ale zachycen v horní spáře a přitemován.

3. korunní římsa – Na římsu je minimum doplňků, proto dojde z většiny jen k vyčištění spár. Komplikovanější je očištění povrchů. V místech, kde jsou zachovány stopy červené barvy bude muset probíhat omytí a očištění opatrně, aby nedošlo k odmytí těchto povrchů. Naopak se zdá, že krustové závoje jsou zde minimální a nebude proto nutno provádět zábaly v celé délce římsy. Podobně je tomu i s překrytím povrchů řasami a lišejníky, s výjimkou římsy štítu, která naopak bude vyžadovat razantní postup při čištění. Hmotové doplňky budou minimální, provedené v minerálním tmelu. Spáry budou zaplněny vápennou maltou a to do líce s kamenem.

4. římsa soklu – Zde je nutno obrátit postup z důvodů masivního překrytí kamene řasami, mechy a lišejníky. Bez očištění často nelze oddělit doplňky od kamene. Očištění povrchu bude prováděno nejprve tlakovou vodou, poté roztokem peroxidu vodíku a čpavkové vody za pomoci měkkých kartáčů. Tento postup vhodný pro zahubení porostů bude po odstranění cementových doplňků kombinován s aplikací biocidu. Na nutných místech bude použito zábalů k odstranění krust a dále bude plošně povrch omyt vodou. Doplňky hmot budou provedeny na místech, kde chybějící hmota narušuje výraz prvku, v místech kde chybí značné hmoty profilace. V místech, kde se oddělují jednotlivá zrna (nejčastěji na hranách) lze zachytit hmotu Paraloidem B72. Spárování bude obnoveno vápennou maltou.

5. Věž

5.1.kordonová římsa věže – Dojde k odstranění doplňků a vyčištění spár, poměrně hojné krusty ze spodní strany římsy budou vyžadovat opakování zábalu hydrogenuhlíčanem amonným. Také doplňování hmot kamene zde bude prováděno ve větší míře a to především v místech spár a okapnic. Zaplnění spár bude provedeno vápennou maltou do líce kamene.

5.2. okénka věže – dojde k vyčištění spár a omytí povrchů vodou a saponátem, doplnění spár

vápennou maltou do líce kamene.

5.3. armování rohů – budou odstraněny doplňky z cementové malty a vyčištěny spáry, zábaly hydrogenuhlíčanem amonným cca 8% povrchů, ostatní povrch bude omyt kartáči a vodou se saponátem, spáry budou zaplněny vápennou maltou.

5.4. vstupní portál – Nejprve budou odstraněny nevhodné doplňky provedené v epoxidové pryskyřici, a cementové maltě, budou vyčištěny spáry. Na spodcích říms bude aplikován zábal pro odstranění krust a povrch bude omyt saponátem a vodou. Doplňky hmot budou provedeny v minerálním tmelu, zde s důsledností budou doplněny i hrany spár, které následně budou do líce zaplněny vápennou maltou. Umělým kamenem budou zaplněny také praskliny prahu. Široké spáry patek nad terénem budou doplněny kamennými vložkami z původního mramoru.

5.5. portál vstupu do věže – Dojde k odstranění doplňků a vyčištění spár, poměrně hojné krusty budou vyžadovat opakování zábalu hydrogenuhlíčanem amonným. Hmoty budou doplňovány v minimální míře. Zaplnění spár bude provedeno vápennou maltou do líce kamene.

5.6. podokeník okénka se zvonem – omytí a očištění

6. pasy přes vrchol štítové zdi – Postup odpovídá ošetření stříšek opěráků, bude tedy probíhat odstranění doplňků, očištění povrchů, biosanace a doplnění hmot, které zde bude ve vyšší míře zohledňovat reprofilaci a to také pro řádnou funkci okapních nosů. Plocha bude kryta olověným plechem jen od místa zalomení a to stejným způsobem, jako na stříškách.

7. okna – Budou vyřezány a vysekány cementové spáry a odstraněny nevhodné doplňky. V lomeném oblouku bude aplikován zábal hydrogenuhlíčanem amonným, ostatní povrch bude omyt vodou a saponátem. Budou odstraněny čepy ve stojkách oken a aplikován odstraňovač rzivých skvrn. Budou provedeny doplňky hmot umělým kamenem a spáry budou zaplněny vápennou maltou do líce kamene.

8. podokeníky – Budou vyřezány a vysekány cementové spáry a odstraněny nevhodné doplňky. Povrch bude omyt peroxidem vodíku a čpavkovou vodou, mechanicky budou odstraněny stopy barev po nátěrech. Výžlabek pod římsou bude ošetřen záballem pro odstranění krust. Bude aplikován biocid. Hrany budou doplněny umělým kamenem, spáry vápennou maltou do líce kamene.

9. SZ portál – Dojde k vyčištění spár, vzhledem k absenci krust se předpokládá zábal hydrogenuhlíčanem amonným pouze na římsu, snad na patkách, ostatní plochy budou omyty vodou a saponátem. Hmoty nebudou doplňovány, snad jen reprofilace pravé horní spáry stojky. Zaplnění spár bude provedeno vápennou maltou do líce kamene.

10. oblouk nad bočním vchodem - Po odstranění nevhodných spár dojde k čištění povrchů. Zde díky velké míře zachování barevné úpravy bude nutno provádět čištění velmi citlivě, použití zábalů rozpouští barevné zdobení a proto bude nutno kámen čistit tak, aby nedošlo k destrukci barevné úpravy i za cenu zanechání zbytků závoju krust. Proto bude povrch čištěn štětci a houbami, vodou a saponátem. Zábaly budou užity pouze lokálně. Hmotové doplňky budou prováděny pouze na spodní hraně a v místech vylomení spár. Tyto budou následně zaplněny vápennou maltou do líce kamene.

Sakristie

11. sokl sakristie - Budou vyřezány a vysekány cementové spáry a odstraněny nevhodné doplňky. Povrch bude omyt tlakovou vodou a poté peroxidem vodíku a čpavkovou vodou. Bude aplikován biocid, na nutných místech bude proveden zábal hydrogenuhlíčanem amonným. Hmoty budou doplněny umělým kamenem, spáry vápennou maltou do líce kamene.

12. armování – budou odstraněny doplňky z cementové malty a vyčištěny spáry, zábaly hydrogenuhlíčanem amonným, ostatní povrch bude omyt kartáči a vodou se saponátem, spáry budou zaplněny vápennou maltou do líce kamene.

13. okna sakristie – Dojde k odstranění doplňků a vyčištění spár, mírné krusty v oblouku budou odstraněny záballem hydrogenuhlíčanem amonným. Bude aplikován odstraňovač rzivých skvrn. Hmoty budou doplňovány v minimální míře. Zaplnění spár bude provedeno vápennou maltou do líce kamene.

Bude nutno provést zásah na mřížoví oken – ošetření povrchů, ale i čepů v kameni. Dále je vhodné upravit plochu nad vstupním portálem tak, aby měla spár a nejlépe ji překrýt olověným plechem. V místě okapnice bude olověný plech nutno podložit.

14. ostění portálu vstupu – Dojde k vyčištění spár, omytí vodou a saponátem, bude provedena aplikace biocidu na práh a doplnění spár vápennou maltou do líce kamene. Bude demontováno schodiště, provedeno podzákladování a zpětná montáž.

Hrobka

Exteriér

15. opěrné pilíře hrobky – Povrch bude omyt tlakovou vodou a následně roztokem peroxidem vodíku

s čpavkovou vodou. Bude aplikován biocid, na nutných místech bude proveden zábal hydrogenuhličitánem amonným. Odlomená část stříšky opěráku bude vrácena na místo a fixována čepem. Hmoty budou doplněny umělým kamenem, spáry vápennou maltou do líce kamene.

16. sokl hrobky – Povrch bude omyt tlakovou vodou a následně roztokem peroxidem vodíku s čpavkovou vodou. Bude aplikován biocid, na nutných místech bude proveden zábal hydrogenuhličitánem amonným. Hmoty budou doplněny umělým kamenem včetně hran spár, spáry budou zaplněny vápennou maltou do líce kamene.

17. římsa hrobky – Bude proveden zábal hydrogenuhličitánem amonným na závojích krust hlavně v horní partii římsy, ostatní plochy budou omyty vodou a saponátem. Hmoty nebudou doplňovány. Zaplnění spár bude provedeno vápennou maltou do líce kamene.

18. rozetová okna – mramorová část bude omyta a očištěna, v horní části budou aplikovány na závoje krust zábaly. Na opukovou kružbu bude zábal aplikován plošně, po očištění budou odstraněny nesoudržné a nepevnitelné hmoty, které budou následně nahrazeny v minerálním tmelu. Minerálním tmelem budou doplněny i chybějící hmoty na mramorech. Spáry budou zaplněny vápennou maltou.

19. lomená okna - dojde k vyčištění spár a omytí povrchů vodou a saponátem, doplnění spár vápennou maltou do líce kamene.

20. armování rohů – dojde k vyčištění spár a omytí povrchů vodou a saponátem, doplnění spár vápennou maltou do líce kamene.

21. římsa – římsa bude plošně omyta roztokem peroxidu vodíku a čpavkové vody a omyta tlakovou vodou. Vzhledem k plošnému překrytí bioprodukci lze předpokládat, že zábaly hydrogenuhličitánem amonným budou provedeny v celé ploše římsy. Po očištění dojde k doplnění hmot umělým kamenem a zaplnění spár vápennou maltou do líce kamene.

22. kruhové okno – dojde k vyčištění spár a omytí povrchů vodou a saponátem, zaplnění prasklin umělým kamenem, doplnění spár vápennou maltou do líce kamene.

Interiér

Stupeň poškození interiérových prvků je velmi nízký, proto se zásah soustředí hlavně na čištění povrchů, které bude vesměs probíhat párou.

Kaple

23. Portál vstupu do kaple - Bude provedeno omytí povrchů párou a saponátem za pomoci měkkých kartáčů, budou zaplněna místa prázdných spár.

24. schodiště vstupu do kaple – Bude provedeno omytí povrchů párou a saponátem za pomoci měkkých kartáčů. Vzhledem k absenci hydroizolace odsolovací zábal nebude prováděn. Budou provedeny drobné doplňky spár.

25. stupně oltáře - Bude provedeno omytí povrchů párou a saponátem za pomoci měkkých kartáčů.

26. profilované polosloupy – Bude provedeno omytí povrchů párou a saponátem za pomoci měkkých kartáčů.

27. portály vstupu do hrobky - Bude provedeno omytí povrchů párou a saponátem za pomoci měkkých kartáčů.

28. dlažba kaple – Bude provedeno omytí povrchů párou a saponátem za pomoci měkkých kartáčů.

29. pamětní deska – Bude provedeno omytí povrchů párou a saponátem za pomoci měkkých kartáčů. Bude provedeno vystříbření písma.

30. kropenka – Bude provedeno omytí povrchů párou a saponátem za pomoci měkkých kartáčů.

Hrobka

31. dlažba – Bude provedeno omytí povrchů párou a saponátem za pomoci měkkých kartáčů. Bude demontována a zpět položena dlažba podél zdiva pro odvětrávací kanály (cca 46 m²). Předpokládá se náhrada v množství asi 8 m².

32. sokl pódia – Bude provedeno omytí povrchů párou a saponátem za pomoci měkkých kartáčů.

33. pódium – Bude provedeno omytí povrchů párou a saponátem za pomoci měkkých kartáčů. Pro účely provedení odvětrávacích kanálů obvodové zdi hrobky bude nutno demontovat část opukové dlažby v šíři 60 cm od zdiva a opět ji osadit zpět. Lze předpokládat poškození některých dlaždic a tedy i výrobu dlaždic nových.

Dlažba interiéru

V rámci zásahu na dlažbě interiéru bude proveden nový rozvod elektřiny a zároveň odvětrávací kanálek podél zdi kostela a položení kabeláže k lavicím (topení) a v presbytáři k mense. Proto se předpokládá na určených místech demontáž dlažby a její zpětné položení.

34. - dlažba předsíně – demontáž dlažby podél stěn předsíně pro konstrukci odvětrávacího kanálku,

zpětné uložení do vápenné malty, omytí párou, drobné opravy minerálním tmelem, konzervace.

35. - dlažba lodě – bude provedena demontáž dlaždic v určených místech k provedení odvětrávacího kanálku a položení kabeláže (cca 80 m²), po provedení zpětná montáž na pevný podklad do vápenné malty. Bude provedena demontáž rozlomených dlaždic, většinou budou dlaždice slepeny a doplněny minerálním tmelem a vráceny zpět, některé však budou nahrazeny novými, předpokládá se cca 20 ks (2,5 m²). Pro výrobu nových dlaždic je nutno přednostně užít původního materiálu, nejlépe z deponovaných kamenů. Dále bude provedeno srovnání dlažby (demontáž, podsyp a montáž) na cca 16 m². Dlažba bude pokládána do vápenné malty. Povrch dlažby bude omyt párou a konzervován vhodným prostředkem. Dlažba nebude spárována.

36 - dlažba presbytáře – bude provedena demontáž dlaždic v určených místech k provedení odvětrávacího kanálku a položení kabeláže (cca 52 m²), po provedení zpětná montáž na pevný podklad do vápenné malty. Dále bude provedeno srovnání dlažby (demontáž, podsyp a montáž) na cca 40 m². Dlažba bude pokládána do vápenné malty. Povrch dlažby bude omyt párou a konzervován vhodným prostředkem. Dlažba nebude spárována.

37 - dlažba sakristie – u JV stěny vlevo od vstupu bude v rámci provedení nového elektrorozvodu demontována dlažba v rozsahu cca 4m², po provedení nutných prací bude položena zpět do vápenné malty a přespárována. Povrch dlažby bude omyt párou a konzervován.“

Lze konstatovat, že navrhované restaurování kamenných prvků kostela je z hlediska památkové péče vzhledem k jejich stávajícímu stavu žádoucí. Navržené práce dle restaurátorského záměru, který zpracoval Přemysl Blažík, Hraničky 2, 664 41 Troubsko, neohrožují a nepoškozují státní památkový zájem, a lze je za dodržení podmínek tohoto závazného stanoviska realizovat.

Požadavek na provádění prací odbornými restaurátorskými kapacitami plyne z § 14a zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění, a souvisí s charakterem kulturní památky – jedná se o kamenné architektonické články, tudíž o dílo uměleckořemeslné.

Požadavek, aby v případě, že práce bude provádět více restaurátorů s příslušným povolením, byly pro stejné situace (materiály, stupeň poškození apod.), všemi aktéry použity totožné restaurátorské materiály a technologie, včetně jejich totožného výrobce, vychází z podstaty prováděných prací. Vzhledem k tomu, že na trhu je mnoho různých materiálů, a rovněž k tomu, že ne všichni restaurátoři mohou volit stejný postup, je třeba dohlédnout na to, aby byly použity shodné postupy i materiály, aby výsledek prováděných prací byl totožný.

Dokumentační povinnost rovněž plyne z platných zákonných norem, zejména z § 10 vyhlášky 66/88 Sb., kterou se provádí zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění; žádoucí je zcela průkazná dokumentace, kupříkladu dle Metodického listu NPÚ – Struktura a náležitosti restaurátorských zpráv č. 4/2006. Je žádoucí, aby závěrečná restaurátorská zpráva byla zcela průkazná a měla náležitou vypovídací hodnotu. Restaurátorská zpráva je totiž svou povahou historickým pramenem k památce (dílu) před restaurátorským zákrokem a sumarizuje provedené práce včetně záznamu použitých technologií. Vhodným vodítkem pro její zpracování je výše uvedený Metodický list NPÚ 4/2006. Požadavek na odevzdání Závěrečné restaurátorské zprávy vlastníkově a zástupci odborné organizace státní památkové péče má oporu v odst. 9 § 14 výše uvedeného zákona.

Požadavek na pozvání pracovníka Odboru specialistů – archeologie vychází z možnosti, že se po rozkrytí dlažby mohou objevit nálezové situace, které bude nutné prozkoumat a zdokumentovat, případně dohodnou další postup.

Požadavek na svolávání kontrolních dnů má oporu v zákoně, zejména v § 29 a 32, kde je stanoven odborný dohled odborné organizace a dohled orgánu státní památkové péče. Zároveň plyne z povahy věci, že případné dílčí usměrnění - upřesnění, může být uplatněno pouze v přítomnosti všech dotčených stran. Kontrolní dny lze považovat za jeden ze základních mechanismů účinného dohledu složek státní památkové péče ve smyslu platné legislativy.

Závěrečný kontrolní den plyne z potřeby provedení kontroly, zda práce byly provedeny v souladu s vydaným platným závazným stanoviskem vzhledem ke skutečnosti, že dílo přejímají vesměs laické osoby. Proto je žádoucí odborné posouzení, včetně doporučení k převzetí díla, či naopak upozornění na případné nedodělky a nedostatky. Toto posouzení může být též chápáno jako součást kompenzace vlastníkově památky a zvýšení jeho právních jistot. Přítomnost orgánu státní památkové péče je žádoucí, aby v případě sporů mohl být zajištěn další postup ve prospěch zachování hodnot kulturní památky.

Městský úřad v Tišnově, odbor územního plánování, agenda památkové péče, posoudil navrženou restaurátorskou obnovu kamenných prvků kostela dle restaurátorského záměru, který zpracoval Přemysl Blažík, Hraničky 2, 664 41 Troubsko, v rámci projektu „Revitalizace kostela Povýšení sv. Kříže“ v městysi Doubravník a při rozhodování vycházel z výše uvedených skutečností.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí je možno podat odvolání ve smyslu § 81 a § 82 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu, v platném znění, ve lhůtě 15 dnů ode dne oznámení tohoto rozhodnutí, prostřednictvím Městského úřadu Tišnov, odboru územního plánování, nám. Míru 346, 666 19 Tišnov, ke Krajskému úřadu Jihomoravského kraje, odboru regionálního rozvoje, oddělení památkové péče, Žerotínovo nám. 3/5, 601 82 Brno.

Bc. Eva Patloková
referentka odboru územního plánování
agenda památkové péče

Doručí se:

STABIL spol. s r.o., IČ 60727012, Hlinky 142c, 603 00 Brno

Na vědomí: Národní památkový ústav Brno

Městský úřad Tišnov, OSŘ

Městys Doubravník

Římskokatolická farnost Doubravník, Nedvědice 82, 592 62 Nedvědice

Vypraveno dne: 6. 2. 2017